

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนไทย เกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต

Thai attitudes toward the abolition of death penalty

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สำเร็จผล**

ดร.น้ำแท้ มีบุญสร้าง***

■ บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนไทยเกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศในประเด็นการยกเลิกโทษประหารชีวิต วิธีการวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณใช้การสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 2,374 คน จากกลุ่มที่เข้ารับการอบรมให้ความรู้และกลุ่มตัวอย่างสำรวจผ่านเว็บไซต์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การเก็บข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 27 คนกับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เคยเป็นเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม และนักโทษประหารชีวิต และการสนทนากลุ่มย่อยจำนวน 50 กลุ่มจากทุกพื้นที่ภาค

ผลการวิจัยพบว่าจากการสำรวจความคิดเห็นว่า “ประเทศไทยควรจะมีโทษประหารชีวิต หรือว่าควรที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิต” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมให้ความรู้ มีความเห็นในการสนับสนุนโทษประหารชีวิต ในอัตราร้อยละที่ลดลงโดยก่อนการให้ความรู้ มีความเห็นคิดเห็นที่สนับสนุนโทษประหารชีวิต ร้อยละ 72.6 ภายหลังการให้ความรู้ มีความเห็นในการ

*คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล Srisombat.cho@mahidol.ac.th

**มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ sumretphol@yahoo.com

***สำนักงานอัยการสูงสุด namtae@yahoo.com

สนับสนุนโทษประหารชีวิตในอัตราร้อยละที่ลดลง เพียงร้อยละ 68.7 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจข้อมูลผ่านเว็บไซต์ส่วนใหญ่มีความเห็นสนับสนุนโทษประหารชีวิตถึงร้อยละ 88 สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ให้คงโทษประหารชีวิต เว้นแต่กลุ่มนักโทษประหารชีวิตทั้ง 9 คนเห็นควรยกเลิกโทษประหารชีวิต การสนทนากลุ่มย่อยทั้ง 50 กลุ่มพบว่า 44 กลุ่มเห็นด้วยให้มิโทษประหารชีวิต มีเพียง 6 กลุ่มที่คัดค้านโทษประหารชีวิต นอกจากนี้ผลการวิจัยพบเหตุผลที่สนับสนุนการมีโทษประหารชีวิต และเหตุผลที่คัดค้านโทษประหารชีวิต รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีที่มีฐานความผิดต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดโทษประหารชีวิตตามกฎหมาย ว่าควรมีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ฐานความผิดประเภทใดบ้าง

คำสำคัญ: โทษประหารชีวิต, ความคิดเห็น, ไทย

■ Abstract

The research entitled “Thai attitudes toward the abolition of the Death Penalty” aimed to survey representatives from all sectors covering all provinces across the country on the issue of the death penalty. The research methodology used a combination of quantitative and qualitative researches. Quantitative research used a total of 2,374 samples from surveyed groups and surveyed through the web site. Qualitative research collected data from documents, In-depth interview with a group of 18 competent/ talented and 9 Death Row Prisoners, and

50 focus groups.

Based on the survey results, 72.6 percent at pre-test supporting the death penalty while only 68.7 percent at posttest show some reduction in supporting the death penalty. Meanwhile, the sample surveyed through the website support the death penalty by 88 percent. As for the qualitative research, 11 out of 18 competent/talented interviewees and 44 out of 50 focus groups support death penalty whereas 9 out of 9 death row prisoners against death penalty. On the other hand, the research found the justification whether death penalty should be abolished would base on the type of crimes.

Keywords: Death Penalty, Attitudes, Thai

■ บทนำ

จากการที่ประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน อีกทั้งตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2552-2556) (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2551) ได้กำหนดประเด็นการปรับปรุงกฎหมายและกลไกทางกฎหมาย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนากฎหมายและกลไกทางกฎหมาย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ “กฎหมายที่มีอัตราโทษประหารชีวิตได้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาให้มีการยกเลิกให้เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต” ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็น

ต้องตอบโจทก์การต้องมีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว อีกทั้งประเทศไทยเองได้เปลี่ยนแปลงท่าทีจากการคัดค้าน ด้วยการงดออกเสียงต่อข้อมติ Moratorium on the use of the death penalty ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ สมัยที่ 65 (United Nations General Assembly – UNGA) และเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของการดำเนินงานในประเทศไทยตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 จึงจำเป็นที่จะเริ่มดำเนินการศึกษาการยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในด้านสิทธิมนุษยชน ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการให้ข้อมูลในการรายงานการทบทวนสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน จึงมีความจำเป็นต้องสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในประเทศไทยเพื่อได้รับทราบแนวคิดของประชาชนเพื่อนำไปประกอบ การศึกษาความเป็นไปได้ของการยกเลิกโทษประหารชีวิตของประเทศไทยต่อไป

■ วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความคิดเห็นกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในประเด็นการยกเลิกโทษประหารชีวิต

■ การทบทวนวรรณกรรม

ปรัชญาการลงโทษ จุดมุ่งหมายของการลงโทษทางอาญา ได้แก่ **การแก้แค้น (Retribution)** หลักการแก้แค้นหรือการตอบสนองนั้น เป็นแนวความคิดที่ว่าเมื่ออาชญากรหรือผู้ที่กระทำความผิดประกอบอาชญากรรมหรือกระทำ

ความผิดแล้ว เขาเหล่านั้นก็สมควรที่จะต้องได้รับการลงโทษ (just deserts) หรือนโยบาย “get-tough” และนโยบายการพิพากษาแบบตาต่อตา “an eye for an eye” กลุ่มผู้สนับสนุนการประหารชีวิตมีความคิดเห็นว่าโทษประหารชีวิตนั้นเป็นโทษที่เหมาะสมที่สุดสำหรับฆาตกร (Albanese, 1999) ส่วนการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) เป็นหลักการที่ว่า การลงโทษนั้นสามารถที่จะ “ป้องกัน” ไม่ให้อาชญากรกระทำความผิดซ้ำได้ คือการข่มขู่ยับยั้งแบบเจาะจง (Specific Deterrence) คือการที่บุคคลที่กระทำผิดหรือก่ออาชญากรรมนั้นถูกข่มขู่ยับยั้งไม่ให้อาชญากรจะกระทำความผิดได้อีกในอนาคต และการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence) คือการที่เราสามารถที่จะป้องกันไม่ให้บุคคลอื่น ๆ มากระทำความผิด (Albanese, 1999, p. 342) สำหรับการทำให้หมดความสามารถ (Incapacitation) คือ การทำให้อาชญากรหรือผู้ที่กระทำความผิดนั้นไม่สามารถที่จะกระทำความผิดได้อีก โดยการป้องกันไม่ให้เขาเหล่านั้นมีโอกาสที่กระทำความผิดได้ เช่น การประหารชีวิต และการลงโทษโดยการกักขังในเรือนจำและทัณฑสถาน (Albanese, 1999) การลงโทษที่ถือว่าเก่าแก่ที่สุดตามหลักทฤษฎีนี้ก็คือการเนรเทศ (Banishment) และการส่งไปอยู่ในสังคมอื่น (Transportation) (Silverman & Vega, 1996)

ส่วนการฟื้นฟู (Rehabilitation) เป็นหลักปรัชญาและแนวความคิดที่ร่วมสมัย หลักการนี้จะมุ่งเน้นไปที่การลงโทษโดยการเยียวยาแก้ไขพฤติกรรมอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดโดยส่วนมากแล้วมาตรการการลงโทษแบบฟื้นฟูนั้นจะเน้นไปที่เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด

(Albanese, 1999) **สำหรับความยุติธรรมสมานฉันท์ (Restorative Justice)** จะเน้นไปที่มาตรการที่จะช่วยเหลือและฟื้นฟูเหยื่ออาชญากรรมมากกว่าอาชญากรหรือผู้ที่กระทำความผิด หลักนี้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการลงโทษโดยใช้หลักกระบวนการยุติธรรมแบบสมานฉันท์ในประเทศแอฟริกาใต้ได้นำเอาหลักการดังกล่าวมาใช้เยียวยาความขัดแย้งระหว่างชาวผิวขาวและผิวดำ (Fagin, 2010)

กลไกหลักๆ ที่มีบทบาทต่อการยกเลิกโทษประหารชีวิตในนานาประเทศ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 1948 ในข้อ 3 ของปฏิญญารับรองว่า “บุคคลมีสิทธิที่จะมีชีวิต มีเสรีภาพ และความมั่นคงปลอดภัย (United Nations, 2015) แม้ว่ากติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ใน Article 6 ไม่ได้บัญญัติห้ามการลงโทษประหารชีวิต แต่ได้จำกัดการลงโทษประหารชีวิตเฉพาะในกรณีที่เป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่สุดเท่านั้น และห้ามมีการลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามมีการลงโทษประหารชีวิตสตรีมีครรภ์ (United Nations, 1976)

มาตรฐานสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค เช่น สมัชชาใหญ่องค์การรัฐอเมริกัน (Organization of American States, OAS, 1969) ได้ประกาศ American Convention on Human Rights ซึ่งห้ามมิให้มีการนำโทษประหารชีวิตมาใช้อีก Inter-American Commission on Human Rights of the OAS ซึ่งรวมสหรัฐอเมริกาด้วย ได้มีข้อเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกจะต้องพักการลงโทษประหารชีวิต อีกทั้งสหภาพยุโรป พิธีสารฉบับที่ 6 (Council of European, 1998) ได้กำหนด

ห้ามการประหารชีวิตในช่วงเวลาปราศจากสงคราม และพิธีสารฉบับที่ 13 ของอนุสัญญาเดียวกัน ได้กำหนดให้ทุกรัฐต้องยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกๆ สถานการณ์ และห้ามตั้งข้อสงวนใดๆ ทำให้ประเทศสมาชิกของ EU ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปโดยสิ้นเชิง และกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญของประเทศใดที่ประสงค์จะเป็นสมาชิก EU ด้วย สำหรับองค์การ Organization for Security and Co-operation in Europe, OSCE 2015 แม้จะไม่ได้มีข้อกำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องยกเลิกโทษประหารชีวิตก่อน แต่จะเฝ้าสังเกตการณ์เกี่ยวกับการลงโทษแล้วจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อที่ประชุม Human Dimension Implementation Meeting ในทุกๆ ปี

นอกจากนี้ Human Rights Committee (HRC) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสนอแนวคิดและบทบาทในการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประเทศสมาชิก HRC ได้จัดทำข้อสังเกตทั่วไป (General Comment) หมายเลข 24 ประกาศการห้ามมิให้มีการพรากไปซึ่งสิทธิในชีวิตของมนุษย์ตามอำเภอใจ และถือว่าหลักการห้ามพรากไปซึ่งสิทธิในชีวิตมนุษย์ตามอำเภอใจ (Office of High Commissioner Human Rights, OHCHR, 1994) อีกทั้งยังมีคณะกรรมการระดับข้อพิพาทและศาลอาญา ก็มีบทบาทสำคัญในการยกเลิกโทษประหารชีวิตด้วย ศาลระหว่างประเทศ ซึ่งสนับสนุนโดยองค์การสหประชาชาติ ไม่สามารถใช้โทษประหารชีวิตได้ รวมถึงศาลอาญาระหว่างประเทศ (United Nations Treaty Collection, 1945) สำหรับ International Commission Against Death the Penalty, ICDP (2013a)

ก็เป็นองค์การที่ทำงานเพื่อรณรงค์การยกเลิกโทษประหารชีวิตทั่วโลก และองค์กร NGO ในระดับนานาชาติที่รณรงค์ในการยกเลิกโทษประหารชีวิตด้วย โดยการประกาศให้วันที่ 10 ธันวาคม เป็นวันแห่งการต่อต้านโทษประหารชีวิต (Fiacat, 2007)

สถานการณ์ของนานาประเทศเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

สำหรับประเทศในยุโรป ปรากฏว่ามี 48 ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 99 ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้ว ยังคงเหลือเพียงประเทศ Belarus เพียงประเทศเดียวที่ยังคงรักษาโทษประหารชีวิตไว้ทั้งทางปฏิบัติและทางกฎหมาย (Johnson & Zimring, 2009) การประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ได้ถูกพักการลงโทษระหว่างปี ค.ศ. 1972 ถึง 1976 หลังจากศาลสูงสุดได้พิพากษาการจัดการคดีที่มีโทษประหารชีวิตในทางที่ขัดรัฐธรรมนูญ การประหารชีวิตได้เริ่มนำมาใช้อีกครั้งในปี ค.ศ. 1977 เมื่อ Gary Gilmore ได้สละสิทธิในการอุทธรณ์และถูกประหารด้วยการยิงให้ตายในรัฐ Utah ในสหรัฐอเมริกา ในขณะที่รัฐบาลได้ดำรงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตแต่มีหลายมลรัฐได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตจากข้อมูลเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 2013 มี 18 มลรัฐได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว” (ICDP, 2013b, หน้า 30)

จากข้อมูลของรายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิต ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 พบว่า 140 ประเทศมากกว่าสองในสามของประเทศต่าง ๆ ในโลก ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ โดยที่ 98 ประเทศยกเลิกโทษประหารสำหรับความผิดทางอาญาทุกประเภท 7 ประเทศ ยกเลิกโทษประหาร

สำหรับความผิดทางอาญาทั่วไปเท่านั้น และ 35 ประเทศ ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ สำหรับอีก 58 ประเทศ ยังคงบทลงโทษประหารชีวิตอยู่ สำหรับในประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 10 ประเทศนั้น กัมพูชาและฟิลิปปินส์ ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางอาญาทุกประเภท และมีอีกหลายประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ เช่น ลาว พม่า และบรูไน ส่วนที่อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย นับว่าประเทศไทย เป็น 1 ใน 58 ประเทศทั่วโลกที่ยังมีโทษประหารชีวิต โดยในปี พ.ศ. 2555 ไทยยังมีนักโทษที่ถูกพิพากษาประหารชีวิตจำนวน 106 คดี และมีนักโทษรอการประหารชีวิตถึง 650 คน โดยร้อยละกว่า 50 นั้นเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (Amnesty International, AI, 2014)

สถานการณ์การขับเคลื่อนการยกเลิกโทษประหารชีวิตของประเทศไทย

แม้ประเทศไทยไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตแต่ไม่บังคับใช้โทษประหารชีวิตในหลายกรณี เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ของประเทศไทยบัญญัติว่าโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีหากผู้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และต้องระวางโทษประหารชีวิตให้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปีแทน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 (2546) ส่วนกรณีการต้องประหารชีวิตของสตรีมีครรภ์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 247

บัญญัติว่า หญิงใดจะต้องประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์ อยู่หรือไว้จนพ้นกำหนดสามปีนับแต่คลอดบุตร แล้ว ให้ลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุก ตลอดชีวิต เว้นแต่เมื่อบุตรถึงแก่ความตายก่อน พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว (พระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2550) และกรณีผู้กระทำความผิดต้องโทษประหารชีวิตและเกิดวิกลจริต ก่อนถูกประหารชีวิตให้รอจนกว่าจะหาย ถ้า ผู้วิกลจริตหายภายหลังปีหนึ่งนับแต่วัน คำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลดโทษประหารชีวิต ลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต (ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 248) ซึ่ง ประเทศไทยเอง ได้แสดงพันธกิจที่จะยกเลิก โทษประหารชีวิตไว้ในแผนสิทธิมนุษยชน แห่งชาติฉบับที่สอง (2552-2556) เมื่อคณะมนตรี สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติรับรองผล การพิจารณาทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน ของประเทศ (UPR) ของไทย ในวันที่ 5 ตุลาคม 2554 ทางกรรมาธิการไทยปฏิเสธข้อเสนอแนะให้ ทบทวนหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีการยกเลิก โทษประหาร โดยต้องการให้รอผลการศึกษา เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการยกเลิกโทษ ประหารเสียก่อน แม้ว่า แอมเนสตี้ อินเตอร์ เนชั่นแนล พยายามเรียกร้องรัฐบาลไทยให้ ดำเนินการตามพันธกิจที่ระบุไว้ในแผนสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติฉบับที่สอง (2552-2556) (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2551) และให้ ประกาศพักการใช้โทษประหารชีวิตชั่วคราว อย่างเป็นทางการ รวมทั้งให้สัตยาบันรับรองพิธิ สารเลือกรับฉบับที่สองของกติกา ICCPR อย่างไร ก็ตาม ประเทศไทย ลงมติ “คัดค้าน” ต่อมติพัก การใช้โทษประหารชีวิตชั่วคราวในที่ประชุม

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเมื่อปี 2550 และ 2551 แต่ ในปี 2555 ประเทศไทยได้ “งดออกเสียง” เป็นปีที่ 2 ต่อมติพักการใช้โทษ ประหารชีวิตชั่วคราวในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ แห่งสหประชาชาติ ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้า อีกครั้งหนึ่ง (AI, 2013) ประเทศไทยมีการประหาร นักโทษครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนสิงหาคม 2552 หากประเทศไทยไม่มีการประหารชีวิตนักโทษ เป็นระยะเวลา 10 ปี ติดต่อกันจะถือว่าประเทศไทย ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติได้ทันที โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ถึงปี พ.ศ. 2563 หาก ไม่มีการประหารชีวิตจริงให้ครบ 10 ปี จะถือว่า ประเทศไทยได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทาง ปฏิบัติ (นัทธี จิตสว่าง, 2557)

วิเคราะห์กฎหมายไทยที่มีการประหารชีวิต ลักษณะแห่งคดี หรือความร้ายแรงของคดีที่มีการ ลงโทษ ประเภทความผิดที่มีโทษประหารชีวิต มีอยู่ 55 ฐาน การจำแนกเพื่อจัดกลุ่มประเภท ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตทั้ง 55 ฐานความผิด ตามกฎหมายไทยอาจจำแนกได้ โดยมีเหตุผล ในการอธิบายดังกรณี (ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด น้ำแท้ มีบุญสล้าง และนิตยา สำเร็จผล, 2557) ต่อไปนี้

1) กลุ่มความผิดที่ส่งผลกระทบต่อความ มั่นคงของรัฐ เช่น ความผิดต่อพระมหากษัตริย์ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดทาง การทหาร เช่น ความผิดฐานหนีราชการและ เป็นการหนีเข้าไปอยู่กับพวกศัตรู ความผิดฐาน กบฏ ความผิดฐานก่อการร้าย ส่วนกรณีความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการกระทำที่ส่งผลเสียหาย เป็นวงกว้างต่อเยาวชนและประชาชนอันอาจจะ ส่งผลต่อความมั่นคงของรัฐได้ในที่สุด

2) กลุ่มความผิดที่กำหนดให้มีโทษประหาร

ชีวิตตามนโยบายทางอาญาของรัฐที่จะเลือกมาตรการการลงโทษที่รุนแรงที่สุดในการสกัดกั้นยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดต่อรัฐหรืออาจเกิดความเสียหายร้ายแรงต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก เช่น การวางเพลิงเผาทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนด เช่น โรงเรียนที่คนอยู่อาศัย สถานีรถไฟ หรือท่าอากาศยาน การกระทำให้เกิดระเบิดจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนด เช่น โรงเรียน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ ความผิดฐานก่อการร้าย เป็นต้น

3) กลุ่มความผิดที่กระทำต่อปัจเจกบุคคล ผลแห่งความผิดนั้นจะต้องร้ายแรงถึงแก่ชีวิตของผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นโดยการลงโทษประหารชีวิตจึงจะเทียบเท่ากับการพรากชีวิตของผู้ถูกกระทำเช่นเดียวกัน เช่น การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 15 ปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 13 ปี จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย การชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือการเอาคนลงเป็นทาส เพื่อซื้อขาย จำหน่าย รับ ไม่ว่าจะนำเข้าในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักร จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย เป็นต้น

4) กรณีความผิดที่กระทำต่อบุคคลบางประเภทที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองไว้ซึ่งหลักการทางศีลธรรมอันดีของสังคมหรือรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและความดีความชอบของอำนาจรัฐ และการกระทำผิดย่อมส่งผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคมอย่างร้ายแรงหรือกระทบต่อศักดิ์ศรีและความดีความชอบของอำนาจรัฐ เช่น การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

การล่าบิดา มารดา เจ้าพนักงานที่กระทำตามหน้าที่ เป็นต้น

5) กรณีความผิดที่กระทำโดยบุคคลบางประเภทที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ใช้อำนาจสำคัญของรัฐ เช่น เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนหรือผู้อื่น เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ เป็นต้น

■ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณมีการออกแบบการวิจัยเพื่อสำรวจความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษประหารชีวิตในการจัดอบรมจำนวน 1 วันโดยการจัดทำ Pretest และ Posttest กับกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรม กำหนดกิจกรรมการให้ความรู้แบบบรรยายสร้างความตระหนักและรับฟังความคิดเห็น ภายใต้วีธีข้อ “โทษประหารชีวิตยังจำเป็นต่อสังคมไทยหรือไม่” เพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในประเด็นสถานการณ์ของนานาชาติและบริบทของไทยเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต กรณีศึกษา “ประสบการณ์คดีในกระบวนการยุติธรรม” รวมถึง การเสวนา “นานาชาติคณะเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต” โดยจัดกิจกรรมครอบคลุมทั้ง 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างประชาชนจากทุกภาคส่วนทุกจังหวัด จำนวน 1,073 คน กลุ่มเป้าหมายจากทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป พระและนักบวช คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มด้วยการส่งหนังสือเชิญผู้สนใจ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ภาคกลางได้จำนวน 162 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) 185 คน ภาคเหนือจำนวน 386 คน ภาคใต้จำนวน 153 คน และกรุงเทพมหานครจำนวน 187 คน

นอกจากนี้มีการสำรวจความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในหัวข้อ “สิทธิมนุษยชน” “เปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล” โดย “เปิดรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรการและแนวทางรองรับ หากมีการเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิต” โดยการสำรวจความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และหน่วยงานต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาประมาณ 4 เดือน ระหว่างวันที่ 3 มีนาคม ถึง 9 กรกฎาคม 2557 มีผู้เข้าร่วมให้ความคิดเห็นจำนวนทั้งสิ้น 1,301 คน

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การรวบรวมจาก (1) เอกสาร ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารทั้งต่างประเทศ และภายในประเทศ (2) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ผู้ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม และนักโทษประหารชีวิต รวมจำนวน 27 คน (3) การสนทนากลุ่มย่อย เป็นการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนครอบคลุมทุกจังหวัดใน 5 พื้นที่ รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 กลุ่มย่อย ได้แก่ พื้นที่ภาคกลาง

มีจำนวน 8 กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) 8 กลุ่ม ภาคเหนือจำนวน 21 กลุ่ม ภาคใต้จำนวน 7 กลุ่ม และกรุงเทพมหานครจำนวน 6 กลุ่ม

เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามได้อ้างอิงรูปแบบคำถามจากการใช้แบบสำรวจของ The Death penalty Project (The Death Penalty Project, 2011, Hood, 2013) และแบบสอบถามได้รับการแนะนำตรวจสอบจาก Dr.Mai Sato เป็นนักวิจัยผู้มีประสบการณ์ในการสำรวจเรื่องโทษประหารชีวิตในประเทศญี่ปุ่นและมาเลเซีย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิจัยประจำ Centre for Criminology University of Oxford Institute for Criminal Policy Research Birkbeck, University of London โดยตรวจดูความตรง (validity) ในข้อคำถามของแบบสอบถามทั้งฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

■ ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากสำรวจความคิดเห็นการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศในประเด็นการยกเลิกโทษประหารชีวิต ได้แยกเป็นสองช่วงคือกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมให้ความรู้โดยสำรวจก่อนการให้ความรู้และภายหลังการให้ความรู้ พบว่าเป็นเพศชายร้อยละ 51 และเพศหญิงร้อยละ 47 และร้อยละ 67 มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 58 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36 ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ส่วนร้อยละ 44 เป็นประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบอาชีพอิสระ

นักศึกษาร้อยละ 11 เป็นพนักงานองค์กรเอกชน ร้อยละ 2 และนักวิชาการร้อยละ 2.3

ส่วนกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่ม เป็นกลุ่มที่ไม่มีการให้ความรู้คือกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจข้อมูลความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีผู้ตอบแบบสำรวจ รวมทั้งสิ้น 1,301 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวนร้อยละ 58 และเพศชายร้อยละ 42 กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี มีจำนวนร้อยละ 39 รองลงมา กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 40-49 ปี มีจำนวนร้อยละ 23 กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี มีจำนวนร้อยละ 20 กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 50-59 ปี มีจำนวนร้อยละ 17 ส่วนกลุ่มช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มต่ำกว่า 20 ปี มีอัตราเท่ากัน คือ ร้อยละ 1

การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลผ่านจากเว็บไซต์ ส่วนใหญ่ปริญญาตรี ร้อยละ 62 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 26 ระดับ ปวช./ปวส. ร้อยละ 8 มัธยมศึกษาร้อยละ 3 และประถมศึกษา ร้อยละ 1 สำหรับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการทั่วไปร้อยละ 54 ส่วนข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมร้อยละ 6 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 6 และเป็นประชาชนทั่วไป และอาชีพอิสระในอัตราร้อยละ 21 และพนักงานองค์กรเอกชนในอัตราร้อยละ 4 และนักวิชาการ และนักศึกษาในอัตราที่เท่ากันร้อยละ 2

จากการสำรวจความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ ตำรวจ และ สื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากการเข้ารับการอบรมที่มีการให้ความรู้ ให้ความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ ตำรวจ และ สื่อมวลชน ตามลำดับ ทั้งก่อนและหลังการ

ให้ความรู้โดยศาลได้รับความน่าเชื่อถือมากที่สุด สื่อมวลชนมีความน่าเชื่อถือน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากเว็บไซต์โดยไม่มีการให้ความรู้ ที่ให้ความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ สื่อมวลชน และตำรวจ โดยศาลได้รับความเชื่อถือมากที่สุด และตำรวจมีความน่าเชื่อถือน้อยที่สุด

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจผู้ที่เข้าร่วมรับการอบรมโดยการให้ความรู้ โดยมีการทดสอบก่อนให้ความรู้ (pre-test) และการทดสอบภายหลังให้ความรู้ (post-test) ซึ่งคัดเลือกเข้ากลุ่มในการจัดประชุมให้ความรู้ในพื้นที่ 5 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉิยเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมรวมทั้งสิ้น 1,073 คน แต่จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจก่อนการประชุม รวมทั้งสิ้น 787 คน จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจหลังการให้ความรู้ รวมทั้งสิ้น 644 คน ส่วนอีกกลุ่มคือผู้ให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์จำนวน 1,301 คน ในช่วงเวลาประมาณ 4 เดือน ระหว่างวันที่ 3 มีนาคม ถึง 9 กรกฎาคม 2557 ซึ่งตอบคำถามการวิจัยที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1) ประเทศไทยควรยกเลิกโทษประหารชีวิตหรือไม่?

จากการสำรวจความรู้เกี่ยวกับโทษประหารชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมที่มีการให้ความรู้ พบว่าก่อนการให้ความรู้ประมาณร้อยละ 14 ที่ตอบว่าไม่รู้เรื่องระบบการประหารชีวิตเลย แต่เมื่อได้มีการให้ความรู้ จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่รู้เรื่องเลยลดลงเหลือ

ร้อยละ 3 และจำนวนผู้ที่ตอบว่ารู้เรื่องเป็นอย่างดีหลังการให้ความรู้ มีจำนวนลดลงจากร้อยละ 37 เป็นร้อยละ 10 ในขณะที่จำนวนผู้ที่ตอบว่ารู้เพียงบางส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8 เป็นร้อยละ 56 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการให้ความรู้ซึ่งให้ข้อมูลผ่านจากเว็บไซต์ มีเพียงร้อยละ 19 ที่ไม่มีความรู้เรื่องระบบการประหารชีวิตของประเทศไทย

นอกจากนี้จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย ประเด็นข้อคำถาม “ท่านคิดว่าประเทศไทย

ควรจะมีโทษประหารชีวิต หรือว่าควรจะยกเลิกโทษประหารชีวิต” เมื่อพิจารณาแยกรายพื้นที่พบว่า ก่อนการอบรมให้ความรู้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47) มีความคิดเห็นว่าย่ประเทศไทยควรมีโทษประหารชีวิตอย่างยิ่ง แต่จำนวนผู้ที่เห็นด้วยกับโทษประหาร หลังการให้ความรู้ มีจำนวนลดลงในทุกพื้นที่ภาค และจำนวนผู้เห็นว่า น่าจะยกเลิกโทษประหารชีวิต มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 “ประเทศไทยควรมีโทษประหาร หรือว่าควรยกเลิกโทษประหารชีวิต”

ระดับความคิดเห็น	กลุ่มที่เข้ารับการอบรมที่มีการให้ความรู้				กลุ่มที่ไม่มีการให้ความรู้	
	ก่อนให้ความรู้ N=787		หลังให้ความรู้ N=644		เว็บไซต์ N=1,301	
เห็นควรจะมีโทษประหารอย่างยิ่ง	46.9%	72.6%	41.4%	68.7%	73%	88%
เห็นว่าน่าจะมีโทษประหาร	25.7%		27.3%		15%	
ไม่แน่ใจ	9.1%	9.1%	9.2%	9.2%	3%	3%
เห็นว่าน่าจะยกเลิกโทษประหาร	10.2%	18.3%	14.3%		5%	
เห็นว่าควรยกเลิกโทษประหารอย่างยิ่ง	8.1%		7.8%	22.1%	4%	9%

ที่มา : ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด และคณะ, 2557

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มที่มีการอบรมให้ความรู้ก่อนหลัง จากการสำรวจความคิดเห็นว่า “ประเทศไทยควรมีโทษประหาร หรือว่าควรยกเลิกโทษประหารชีวิต” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากการอบรมที่มีการให้ความรู้ การถูกทดสอบก่อนการให้ความรู้ ร้อยละ 72.6 มีความเห็นคิดเห็นที่สนับสนุนให้ประเทศไทยยังควรมีโทษประหารชีวิต โดยแยกระดับความคิดเห็นที่ว่าควรมีโทษประหารชีวิตอย่างยิ่งร้อยละ 46.9 และเห็นว่าน่าจะมีโทษประหารชีวิตร้อยละ 25.7 อย่างไรก็ตาม

ภายหลังการให้ความรู้พบว่ากลุ่มตัวอย่างหลังจากการให้ความรู้มีความเห็นในการสนับสนุนโทษประหารชีวิตในอัตราร้อยละที่ลดลง คือเหลือเพียงร้อยละ 68.7

ในขณะที่อัตราร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่คัดค้านการมีโทษประหารชีวิตมีจำนวนเพิ่มขึ้น กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างก่อนให้ความรู้มีความคิดเห็นคัดค้านโทษประหารชีวิตเพิ่มจากอัตราร้อยละ 19.3 ภายหลังการให้ความรู้ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.5 ดังนั้นการให้ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อทัศนคติความคิดเห็นให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงได้

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลผ่านเว็บไซต์พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 88 มีความเห็นสนับสนุนโทษประหารชีวิต โดยแยกเป็นระดับความคิดเห็นว่า ควรจะมีโทษประหารชีวิตอย่างยิ่งร้อยละ 73 และเห็นว่าน่าจะมีโทษประหารชีวิตร้อยละ 15 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ต่อต้านโทษประหารชีวิต มีเพียงร้อยละ 9 เท่านั้น

อย่างไรก็ตามจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการส่วนใหญ่ 11 จากทั้งหมด 18 คน เห็นด้วยกับโทษประหารชีวิต ยกเว้นกลุ่มนักโทษประหารชีวิตทั้งหมด 9 คน ไม่เห็นด้วยกับโทษประหารชีวิต สำหรับการสนทนากลุ่มย่อยกับ 50 กลุ่ม พบว่า 44 กลุ่มย่อยเห็นด้วยกับโทษประหารชีวิตมีเพียง 6 กลุ่มย่อยที่คัดค้านโทษประหารชีวิต

เมื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นหากมีการยกเลิกโทษประหารชีวิต พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มที่สำรวจจากเว็บไซต์ โดยไม่มีการให้ความรู้ และกลุ่มที่สำรวจจากการอบรมที่มีการให้ความรู้ มีความคิดเห็นว่าการยกเลิกโทษประหารชีวิตจะทำให้ “อาชญากรจะกระทำความผิดรุนแรงเพิ่มขึ้น” และ “จะมีคนกระทำความผิดเพิ่มขึ้น”

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากการอบรมที่มีการให้ความรู้ และกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากเว็บไซต์ ให้เลือกลำดับ “เหตุผลที่สนับสนุนโทษประหารชีวิต” สามลำดับแรกที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุด ได้แก่

(1) ป้องกันบุคคลอื่นให้เกรงกลัวและไม่กล้าก่ออาชญากรรม

(2) ป้องกันไม่ให้คนโทษก่ออาชญากรรมซ้ำอีก

(3) โทษประหารเป็นการลงโทษที่รุนแรงที่สุดภายใต้กฎหมายของไทย

ซึ่งเหตุผลการคงอยู่ของการคงไว้ของโทษประหารชีวิตสะท้อนถึงแนวคิดของการสนับสนุนการใช้โทษประหารชีวิตเพราะเห็นว่าเป็นการข่มขู่ยับยั้งให้กลัวโทษ (deterrence) ทั้งในเชิงการข่มขู่ยับยั้งทั่วไป (general deterrence) และการข่มขู่ยับยั้งเฉพาะ (specific deterrence) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชัย เดชชุตติพงศ์ (2555) และผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2557) อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของต่างประเทศบางส่วนที่ยังคงเห็นว่าการใช้โทษประหารชีวิตสามารถข่มขู่ยับยั้งได้ผล เช่น งานวิจัยที่รวบรวมในฐานข้อมูลของ มูลนิธิกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม (Criminal Justice Legal Foundation) ได้มีการศึกษาว่าการลงโทษประหารชีวิตใช้ข่มขู่ยับยั้งการกระทำผิดได้หรือไม่โดยทบทวนตั้งแต่การศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 ถึง 2010 ก็พบว่าการใช้โทษประหารชีวิตมีผลเป็นการยับยั้งการกระทำผิดเช่นกัน (Criminal Justice Legal Foundation, 2014)

นอกจากนี้เมื่อให้เลือกเหตุผลที่คัดค้านโทษประหารชีวิต 3 ลำดับแรก กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากการอบรมที่มีการให้ความรู้ทั้งกลุ่มก่อนและหลัง รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจจากเว็บไซต์โดยไม่มีการให้ความรู้ ทั้งสองกลุ่มให้เหตุผลสอดคล้องกันว่าลำดับที่เลือกมากที่สุด ได้แก่

(1) หากปล่อยคนผิดเป็นอิสระยังสามารถแก้ไขโดยการดำเนินคดีใหม่ได้อีก หากมีพยานหลักฐานใหม่ แต่หากประหารชีวิต คนบริสุทธิ์จะไม่สามารถแก้ไขเยียวยาความผิดพลาดได้เลย

(2) ให้นักโทษมีชีวิตอยู่และสำนึกผิดในสิ่งที่ทำ ดีกว่าที่จะประหารชีวิต

(3) ผู้ร้ายที่ก่อเหตุร้ายแรงสามารถกลับใจได้ ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างทางภาคใต้ ที่ให้เหตุผลว่าโทษประหารชีวิตคือการคุกคามสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่

ซึ่งแนวความคิดไม่เห็นด้วยกับการใช้โทษประหารชีวิตเพราะเกรงการลงโทษคนผิดพลาด ความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรม และแนวคิดตามหลักศาสนาการให้อภัย ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนที่กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลจากพื้นที่ทางภาคใต้ได้สะท้อนให้เห็นว่าทุกคนมีสิทธิในชีวิตของตนเอง

2) การเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิตส่งผลกระทบอย่างไร

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อกังวลใจหากมีการเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต ดังนี้

(1) ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวกฎหมาย ก่อเหตุซ้ำ อาชญากรจะมีการกระทำผิดมากขึ้นและรุนแรงขึ้น ผู้กระทำความผิดไม่เปลี่ยนพฤติกรรม และไม่มีความสำนึกผิด

(2) สภาพจิตใจของผู้เสียหาย อาจรับไม่ได้ กระทบความรู้สึกของผู้เสียหายหรือญาติผู้เสียหาย ผลกระทบต่อผู้เสียหายหรือเหยื่อส่งผลกระทบต่อกระบวนการเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม

(3) การสิ้นเปลืองของงบประมาณรัฐในการใช้จ่ายในการดูแลผู้ต้องขัง และบุคลากรทั้งระบบ ไม่มีสถานที่คุมขังอย่างเพียงพอ

(4) แม้มีการกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่ไม่ใช่จำคุกตลอดชีวิตจริง เพราะมีการลดโทษอภัยโทษ การพิจารณาลดวันต้องโทษ พักการลงโทษและได้รับการพิจารณาปล่อยตัวก่อนกำหนด การลดหย่อนโทษลงมาทำให้ผู้กระทำผิดยังออกมากระทำผิดซ้ำ

(5) นักโทษมีอิทธิพลในเรือนจำ เกิดเครือข่ายนักโทษที่เข้มแข็ง มีอิทธิพลในคุกทำให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดการกระทำได้อย่างรวดเร็ว

(6) ปัญหาการจำแนก คัดกรองผู้ต้องขัง การควบคุมนักโทษมีความลำบากเนื่องจากจำนวนของนักโทษและสภาพที่คุมขังไม่สอดคล้องกันกับประเภทของนักโทษ

3) ควรปรับเปลี่ยนฐานความผิดที่ถูกกำหนดโทษประหารชีวิตหรือไม่?

การวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีที่มีฐานความผิดต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดโทษประหารชีวิต 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกคือความผิดที่มีโทษประหารชีวิตเด็ดขาดหรือ “ความผิดที่ศาลต้องลงโทษประหารชีวิตสถานเดียว” จำนวน 10 ฐานความผิด และกลุ่มที่สองคือความผิดที่มีอัตราโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิตหรือ “ความผิดที่ศาลมีดุลพินิจจะประหารชีวิตหรือจำคุกก็ได้” ซึ่งได้คัดเลือกเอาฐานความผิดเพื่อมาสำรวจความคิดเห็น 9 ฐานความผิด เพื่อสอบถามความเห็นว่าคุณสมบัติตัวอย่างเห็นควรเปลี่ยนแปลงการลงโทษหรือไม่ อย่างไร

สำหรับฐานความผิดที่ศาลมีดุลพินิจจะประหารชีวิตหรือจำคุกก็ได้ การวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกเอาฐานความผิดเพื่อมาสำรวจความคิดเห็น 9 ฐานความผิด ที่ศาลมีดุลพินิจจะประหารชีวิตหรือจำคุกก็ได้ พบว่าคุณสมบัติตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นในทิศทางเดียวกันคือ

“คงไว้แบบเดิมให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจ” อีกทั้งพบว่าฐานความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงและชีวิตร่างกาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นให้กำหนดโทษที่รุนแรงขึ้นกล่าวคือเห็นว่า **“ให้เปลี่ยนเป็นกำหนดโทษประหารชีวิตสถานเดียว”** **นั่นหมายถึงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่าความผิดที่รุนแรงที่เกี่ยวกับความมั่นคง และความผิดรุนแรงถึงแก่ชีวิตและร่างกาย ยังมีความจำเป็นในการกำหนดโทษประหารชีวิต**

สำหรับฐานความผิดที่ศาลต้องลงโทษประหารชีวิตสถานเดียวจำนวน 10 ฐานความผิดพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษสำหรับฐานความผิดที่เดิมกำหนดเป็นโทษประหารชีวิตอย่างเดียว ไปในทิศทางเดียวกันว่า **ไม่ควรเปลี่ยน ให้คงโทษประหารชีวิตไว้เช่นเดิม** ได้แก่ (1) ความผิดฐานปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ (2) การปลงพระชนม์ราชวงศ์ (3) การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 15 ปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 13 ปี โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการรวมโจรกรรมจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (4) การฆ่าผู้อื่นที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น เช่น การฆ่าบุพการี ฆ่าเจ้าพนักงานที่กระทำตามหน้าที่ การฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามฐานความผิดที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลดความรุนแรงของการกำหนดโทษลงมาคือ **ควรให้ศาลมีดุลพินิจประหารชีวิตหรือกำหนดจำคุกแทนก็ได้ หรือ ควรเปลี่ยนเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่มีการลดโทษ** ได้แก่

1) การชิงทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนาอันเป็นที่สักการะบูชาของประชาชน หรือได้กระทำในวัด หรือสถานอันเป็นที่เคารพทางศาสนา จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

2) การปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

3) การปล้นทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนาอันเป็นที่สักการะบูชาของประชาชนหรือได้กระทำในวัด หรือสถานอันเป็นที่เคารพทางศาสนา จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

4) ความผิดฐานหนีราชการ และเป็นการหนีเข้าไปอยู่กับพวกศัตรู

5) ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เพื่อจำหน่าย

6) การใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพเฮโรอีน โดยเป็นการกระทำต่อผู้หญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

จากข้อมูลประเภทความผิดที่มีโทษประหารชีวิตทั้งหมดจะเห็นได้ว่าความผิดที่มีโทษประหารชีวิตที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับนั้นอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตเด็ดขาด และ 2) ความผิดที่มีโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิต

1) ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตเด็ดขาด

ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตเด็ดขาดหากมีการกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในความผิดนั้น ผู้พิพากษาผู้ตัดสินคดีนั้นจะต้องพิพากษาประหารชีวิตสถานเดียว ไม่มีดุลยพินิจลงโทษเป็นประการอื่นเว้นแต่จะมีเหตุบรรเทาโทษใด ๆ เช่น รับสารภาพ

เป็นต้น ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตเด็ดขาด เป็นกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติผู้เป็นตัวแทนประชาชน ได้พิจารณาและลงมติแล้วว่า ประเภทความผิดนั้นมีผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีอย่างร้ายแรงหรือกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างรุนแรง รัฐควรมีนโยบายในการปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังและเป็นการป้องปรามผู้อื่นไม่ให้กระทำความผิดนั้น ผู้กระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัตินั้น ๆ สมควรจะต้องได้รับโทษประหารชีวิตเท่านั้นจึงบัญญัติไม่ให้ดุลพินิจใด ๆ แก่ผู้พิจารณาพิพากษาคดี เช่น การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ การฆ่าคนตายโดยเจตนาไตร่ตรองไว้ก่อน ความผิดฐานหนีราชการ และเป็นการหนีเข้าไปอยู่กับพวกศัตรู การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 15 ปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 13 ปี โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการรวมทรม จนเป็นเหตุให้ผู้หนึ่งถึงแก่ความตาย การผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เพื่อจำหน่าย ปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้หนึ่งถึงแก่ความตาย เป็นต้น

2) ความผิดที่มีอัตราโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิต

ส่วนกรณีความผิดที่มีอัตราโทษขั้นสูงถึงประหารชีวิตเป็นกรณีที่แม้จะมีการกระทำความผิดครบองค์ประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ตาม กฎหมายบัญญัติให้ผู้พิพากษามีดุลพินิจที่จะลงโทษได้ตั้งแต่โทษขั้นต่ำสุดที่บัญญัติไว้ จนถึงโทษอัตราขั้นสูงสุดถึงประหารชีวิต โดยปกติศาลจะไม่พิพากษาลงโทษขั้นสูงสุด เว้นแต่กรณีคดีมีข้อเท็จจริงบางประการ เช่น มีผู้เสียชีวิตจากการกระทำของจำเลย

หลายคน จำเลยกระทำความผิดด้วยความโหดร้ายทารุณ การรวมทรมจนหรือเป็นคดีสะท้อนขวัญอุกอาจไร้ความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง เป็นต้น ความผิดที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร หรือความผิดฐานเป็นกบฏ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย จากการสำรวจความน่าเชื่อถือของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมพบว่า ศาลได้รับความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานมากที่สุดจากทุกกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นประเด็นการได้รับการยอมรับจากประชาชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระบวนการยุติธรรมน่าจะส่งผลต่อความคิดเห็นในการลงโทษ หากมีการพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานให้ประชาชนยอมรับไว้วางใจมากขึ้น แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษและการกำหนดโทษอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นว่า “ประเทศไทยควรมีโทษประหารชีวิต หรือว่าควรจะยกเลิกโทษประหารชีวิต” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมให้ความรู้ เมื่อถูกทดสอบก่อนการให้ความรู้ (Pretest) ร้อยละ 72.6 มีความคิดเห็นสนับสนุนให้ประเทศไทยยังควรมีโทษประหารชีวิต อย่างไรก็ตามภายหลังการให้ความรู้พบว่ากลุ่มตัวอย่างหลังจากการให้ความรู้ (Post-test) มีความคิดเห็นในการสนับสนุนโทษประหารชีวิตในอัตราร้อยละที่ลดลง คือเหลือเพียงร้อยละ 68.7 ดังนั้นการให้ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อทัศนคติความคิดเห็นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ และผลการสัมภาษณ์เชิงลึกสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มย่อยทั้ง 50 กลุ่มที่ส่วนใหญ่ยังคงเห็นด้วยกับการโทษประหารชีวิต

ยกเว้นกลุ่มนักโทษประหารชีวิตที่ไม่เห็นด้วยกับโทษประหารชีวิต

ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) แนวทางการพิจารณาโทษประหารชีวิตและการนำมาตรการทดแทนการประหารชีวิต อาจจะกระทำได้ในหลายแนวทาง ดังนี้

(1) ปรับอัตราโทษความผิดบางประเภทจากที่มีโทษประหารชีวิตสถานเดียวเป็นโทษอัตราขั้นสูงสุด

(2) ปรับฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิตลดลงจาก 55 ฐานความผิด

(3) เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิตโดยห้ามไม่มีการลดโทษจำคุก

(4) เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิตโดยต้องจำคุกอย่างน้อย 20 ปีราชทัณฑ์จึงจะพิจารณาลดโทษได้

(5) เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต

จากการวิเคราะห์แนวทางตามหลักกฎหมายโดยอ้างอิงคำพิพากษาศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นประเทศที่มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิตอย่างจริงจัง แต่ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาก็วางหลักไม่ให้ลงโทษประหารชีวิตในกรณีที่ไม่ได้เกิดความเสียหายต่อชีวิตของผู้เสียหายหรือหากเกิดความเสียหายถึงชีวิต หากความตายของเหยื่อไม่ได้เกิดจากการกระทำของจำเลยโดยตรงก็วางโทษประหารชีวิตไม่ได้เช่นเดียวกัน ประกอบกับแนวทางสากลในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) หรือ ICCPR แม้ไม่ได้ห้ามการลงโทษประหารชีวิต

แต่จำกัดโทษประหารชีวิตเฉพาะในกรณีที่เป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่สุดเท่านั้น (The most serious crimes) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้เสนอว่าควรมีการเสนอยกเลิกโทษประหารชีวิตฐานความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตและร่างกาย ซึ่งฐานความผิดที่อาจจะเสนอยกเลิกโทษประหารเนื่องจากไม่สร้างความเสียหายต่อชีวิตของเหยื่อและไม่มีเหตุผลทางด้านความมั่นคงเป็นกรณีตัวอย่าง ได้แก่

(1) ความผิดตาม มาตรา 313 และ 314 ประมวลกฎหมายอาญา การลักพาตัวผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่

(2) ความผิดตาม มาตรา 220 ประมวลกฎหมายอาญา การกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ แม้เป็นของตนเอง เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

โดยการลักพาตัวผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่ตาม มาตรา 313 และ 314 เป็นการกระทำต่อเสรีภาพของผู้ถูกลักพาตัวเพื่อมุ่งประสงค์ต่อทรัพย์สินเป็นการแลกเปลี่ยน ส่วนการกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ แก่ทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนดตาม มาตรา 220 เป็นความผิดที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินที่กำหนด ทั้งกรณีลักพาตัวที่เป็นการกระทำต่อเสรีภาพและกรณีการกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ ที่กระทำต่อทรัพย์สินโดยไม่ต้องถึงขนาดต้องมีผู้เสียชีวิต แต่ทั้งสองกรณีกลับมีบทลงโทษรุนแรงถึงประหารชีวิต อาจจะพิจารณาได้ว่าเป็นบทลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด อาจจะใช้เป็นกรณีร่องในการพิจารณายกเลิกโทษประหารชีวิตได้

2) การสร้างมาตรการที่มีประสิทธิภาพควบคู่กับการยกเลิกโทษประหารชีวิต การเริ่มจาก

การยกเลิกโทษประหารชีวิตไปสู่การจำคุกตลอดชีวิตด้วยการเริ่มต้นจากการพักการบังคับโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ และเสริมสร้างประชาติแก่ประชาชนในประเทศต่อการยกเลิกโทษประหารชีวิตแบบค่อยเป็นค่อยไป จนกระทั่งสามารถยกเลิกโทษประหารชีวิตไปเป็นการจำคุกตลอดชีวิตได้ในที่สุด การสร้างเรือนจำที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขังที่จำคุกตลอดชีวิต จะต้องมึเรือนจำที่มีความมั่นคงสูงสุดที่มีประสิทธิภาพในการรองรับผู้ต้องขังที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตอย่างแท้จริง เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในประเทศต่อการควบคุมอาชญากรที่กระทำผิดร้ายแรง

3) จากการศึกษาพบว่ากฎหมายต่างๆ ที่มีโทษทางอาญาดึงประหารชีวิตที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทยยังขาดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนั้นควรมีการวางหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าควรจะมีโทษประหารชีวิตต่อไปหรือไม่และถ้าควรมีประเภทฐานความผิดใดบ้างที่สมควรมีอัตราถึงโทษประหารชีวิต โดยอาจจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ที่ควรมีการศึกษาเชิงลึก อย่างรอบคอบต่อไปในการวิจัยในอนาคต

■ บรรณานุกรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2551). *แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2* (พ.ศ. 2552-2556). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ.

(2557). *โทษประหารชีวิตในประเทศไทย*. (บทสรุปผู้บริหาร).

นัทธิด จิตสว่าง. (2557). *การยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย: กระแสสากลกับกระแสภายในประเทศ*. คัดลอกเมื่อ 20 กรกฎาคม 2557 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/556740>

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546. (2546). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 120 ตอนที่ 58 ก ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2546.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2550. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 53 ก ลงวันที่ 12 กันยายน 2550.

วิชัย เดชชุตติพงศ์. (2555). *ข้อดีข้อเสียของโทษประหารชีวิตกับสังคมไทย*. คัดลอกเมื่อ 1 มกราคม 2557 จาก http://elib.coj.go.th/Ebook/data/judge_report/jrp2555_10_25.pdf

ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด น้ำแท้ มีบุญสร้าง และ นิตยา สำเร็จผล. (2557). *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาความเป็นไปได้ของการยกเลิกโทษประหารชีวิต ตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม*. พิมพ์ที่ร้านพิมพ์ทอง: กรุงเทพมหานคร

Albanese, J. (1999). *Criminal Justice*. Boston: Allyn and Bacon.

Amnesty International, (AI). (2013). *Not Making Us Safer: Crime Public Safety and the Death Penalty*. UK. Amnesty International Publications.

- Amnesty International. (2014). *Death sentences and executions in 2013*. international secretariat, UK.
- Council of Europe. (1998). *the Protocol No.6 the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms concerning the Abolition of the Death Penalty as Amended by Protocol No. 11*. Retrieved 15 May 2015 from http://www.echr.coe.int/Documents/Library_Collection_P6_ETS114E_ENG.pdf
- Criminal Justice Legal Foundation. (2014). *Tally of Death Penalty Deterrence Studies Published Peer-Reviewed Journals from 1996 to 2010*. Retrieved 12 June 2014 from <http://www.cjlf.org/deathpenalty/dpdeterrence.htm>
- Fagin, J. A. (2010). *Upper Saddle River*. NJ: Prentice Hall.
- Fiacat. (2007). *World Day against the Death Penalty-10 October*. Retrieved 15 May 2014 from <http://www.fiacat.org/-world-day-against-the-death-penalty-2007-the-world-decides->
- Hood, R. (2013). *The Death Penalty in Malaysia: Public opinion on the mandatory death penalty for drug trafficking, murder and firearms offences*. London: The Death Penalty Project and Bar Council Malaysia.
- International Commission Against Death the Penalty, ICDP (2013a). *Mandate*. Retrieved 15 May 2014 from <http://www.icomdp.org/>
- International Commission Against Death Penalty(ICDP). (2013b). *How state abolishes the death penalty*. Retrieved 20 January, 2014 from <http://www.icomdp.org/cms/wp-content/uploads/2013/04/Report-How-States-abolition-the-death-penalty.pdf>
- Johnson, D.T.& Franklin E. Zimring, F.E. (2009). *The Next Frontier: National Development, Political Change, and the Death Penalty in Asia*, United States: Oxford University Press.
- Organization of American States, OAS. (1969). *American Convention on Human Rights*. Retrieved June 6 2014 from <http://www.cidh.oas.org/basicos/english/basic3.american%20convention.htm>
- Organization for Security and Co-operation in Europe, OSCE. (2015). *Our history*. Retrieved 15 May 2015 from <http://www.osce.org/>
- Office of High Commissioner Human Rights, OHCHR. (1994). *General Comment No. 24: Issues relating to reservations made upon ratification or accession to the Covenant or the Optional Protocols thereto, or in relation to declarations under article 41 of the Covenant: 04/11/94. CCPR/C/21/Rev.1/Add.6, General Comment No. 24*. (General Comments). Retrieved 15 May 2015 from <http://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/general%20comment%2024.pdf>

- Silverman, I. J. & Vega, M. (1996). *Corrections: A comprehensive view*. Minneapolis, MN: West.
- The Death Penalty Project. (2011). *The Death Penalty Project: Working to promote and protect the human rights of those facing the death penalty, Five year report: 2006 to 2011*. UK: The Death Penalty Project.
- United Nations Treaty Collection. (1945). *Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice*. Retrieved 15 May, 2015 from <https://treaties.un.org/doc/source/docs/charter-all-lang.pdf>
- United Nations. (1976). *International Covenant on Civil and Political Rights*. Retrieved 15 May 2025 from <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20999/volume-999-I-14668-English.pdf>
- United Nations. (2015) Universal Declaration of Human Rights 1948. Retrieved 15 May 2015 from http://www.un.org/en/udhrbook/pdf/udhr_booklet_en_web.pdf

